

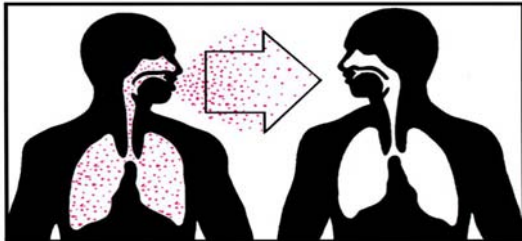
Active TB Disease (ထိပ်ဘိတ်တီဆီ)

ဖဲထိပ်ဘိတ်အယာ်လၢအအိပ်ဖဲနမိ်ပုၤအပူၤပၢ်ထီၣ်ဒီးစးထီၣ်ဟူး
ဝဲထီၣ်န့ၣ်ပကိးအီၤလၢactiveထိပ်ဘိတ်လီၤမ့ၢ်တၢ်ဆါတကလုာ်
အံၤန့ၣ်ကြးသ့ၣ်ညါအီၤလၢ

- ထိပ်ဘိတ်မ့ၢ်တၢ်ဆါလၢအလီၤဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘျီပကူစါယါ
ဘျါအီၤသ့န့ၣ်လီၤ
- ပုၤလၢအိၣ်ဒီးထိပ်ဘိတ်တၢ်ဆါန့ၣ်ရၤလီၤဝဲဆူပုၤဂၤအိၣ်သ့န့ၣ်
လီၤ

ယဒီးန့ၣ်ဘၣ်ထိပ်ဘိတ်တၢ်ဆါဒီးလဲၣ်?

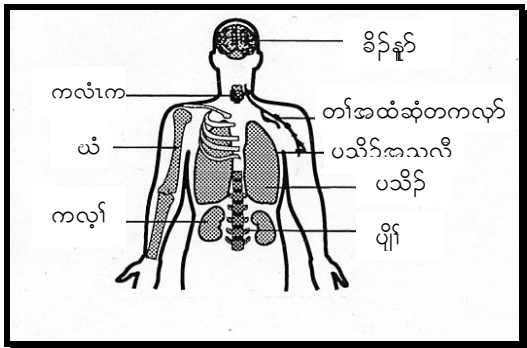
ပုၤတဂၤလၢလၢဒီးန့ၣ်ဘၣ်ထိပ်ဘိတ်တၢ်ဆါသ့လၢကလံၤကျိဖဲပုၤ
လၢအိၣ်ဒီးထိပ်ဘိတ်တၢ်ဆါတဂၤဂၤကူးကဆဲးဒီးတဲာ်အခါန့ၣ်
လီၤန့ၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ထိပ်ဘိတ်တသ့လၢနမိ်ပုၤလိာ်စု-တၢ်အိၣ်ကျိ-လီၤစီ
ဒီး-တၢ်ကူတၢ်ကၢန့ၣ်လီၤဖဲထိပ်ဘိတ်အယာ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤဆူန့ၣ်
မိ်ပုၤအပူၤန့ၣ်ကမံၤန့ၣ်လီၤ

ထိပ်ဘိတ်အယာ်လၢအမံၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတမၤဘၣ်ဒီးနမိ်ပုၤဒီးဒုးဆိး
က့ၤန့ၣ်ဘၣ်-နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးထိပ်ဘိတ်အယာ်လၢအမံၤနမိ်ပုၤအပူၤန့ၣ်
န့ၣ်အိၣ်ဒီးထိပ်ဘိတ်တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ဂၤ**Latent TB Infection**
(LTBI)န့ၣ်လီၤ**LTBI**တၢ်ဆါတကလုာ်အံၤအယံၣ်ဝဲစ့ၤန့ၣ်မ့တ
မ့ၢ်လၢအါန့ၣ်အတီၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤအယံၣ်ဘၣ်အိၣ်ကသံၣ်ဒီးသိးကမၤသံ
ကွံာ်ထိပ်ဘိတ်အယာ်လၢအမံၤနမိ်ပုၤအပူၤသ့ၣ်တဖၣ်တကျူးပၢ်
ထီၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤနမ့ၢ်တအိၣ်ကသံၣ်ဘၣ်ဒီးထိပ်ဘိတ်အယာ်သ့ၣ်တ
ဖၣ်အံၤကပၢ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ-တုၤမ့ၢ်အပၢ်ထီၣ်န့ၣ်ကမၤဘၣ်ဒီးနမိ်
ပုၤဒီးဒုးဆိးက့ၤန့ၣ်နးနးကလဲာ်န့ၣ်လီၤ-တၢ်ဆါတကလုာ်အံၤန့ၣ်ပ
ကိးအီၤလၢထိပ်ဘိတ်တၢ်ဆါ(**Active TB disease**)န့ၣ်လီၤ

ထိပ်ဘိတ်တၢ်ဆါအံၤမၤဘၣ်ဒီးယနီၢ်ခိၣ်လဲၣ်?

ထိပ်ဘိတ်တၢ်ဆါအံၤထီၣ်ဘိန့ၣ်မၤဘၣ်ဒီးန့ၣ်ပသိၣ်န့ၣ်လီၤ-မၤဘၣ်ဒီး
စ့ၢ်ကိးန့ၣ်ခိၣ်လၢအဂၤတဖၣ်သ့စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ

တၢ်လီၤလၢအါတက့ၢ်ထိပ်ဘိတ်တၢ်ဆါကဲထီၣ်သး

ပုၤလၢအိၣ်ဒီးထိပ်ဘိတ်တၢ်ဆါန့ၣ်ကအိၣ်ဒီးတၢ်ပနီၣ်တခါမ့တမ့ၢ်
အါန့ၣ်တခါဒီး**အဖီလၢ်**အသိးန့ၣ်လီၤ

- ကကူးဝဲသၢနံၣ်(မ့)အါန့ၣ်သၢနံၣ်
- အသယာ်(weight)ကလီၤစ့ၤ
- တအဲၣ်ဒီးအိၣ်တၢ်အိၣ်
- အကပၢၤကထီၣ်ဖဲမ့ၢ်န့ၣ်ခါ
- တၢ်လီၤကိၢ်ကဘၣ်အီၤ
- တၢ်ကဂီၢ်အသး
- ကလီၤဘျးဒီးအဂီၢ်ဘါကစၢ်လီၤ
- အသးနါပုၤကဆါ
- ဖဲကူးအခါကပၣ်ယုာ်ဒီးအသ့ၣ်

ကသံၣ်သရၣ်မၤကွၢ်ထိပ်ဘိတ်တၢ်ဆါဒီးလဲၣ်?

နကလိာ်ဘၣ်တၢ်မၤကွၢ်န့ၣ်အါန့ၣ်တဘျီလၢထိပ်ဘိတ်တၢ်ဆါအဂီၢ်
န့ၣ်လီၤ

- တၢ်မၤကွၢ်**နဖံးဘၣ်ခိၣ်**(skin test)ကတဲန့ၣ်လၢန့ၣ်အိၣ်ဒီး
ထိပ်ဘိတ်အယာ်ဖဲနမိ်ပုၤအပူၤန့ၣ်လီၤ
- တၢ်မၤကွၢ်နသးနါပုၤ(**chest x-ray**)တၢ်ဆါအယာ်သ့ၣ်တဖၣ်
အံၤမၤဘၣ်ဒီးန့ၣ်ပသိၣ်န့ၣ်လီၤ
- တၢ်မၤကွၢ်**နကဟး**စ့ၢ်ကိးကတဲန့ၣ်လၢထိပ်ဘိတ်အယာ်သ့ၣ်တ
ဖၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဖဲန့ၣ်ပသိၣ်(lungs)န့ၣ်လီၤ

ယကအိၣ်ဆူၣ်ထီၣ်က့ၤဒီးလဲၣ်?

- နကဘၣ်လဲၤထီၣ်ကသံၣ်သရၣ်ဒီးအိၣ်ကသံၣ်ဒီးသိးကမၤသံ
ထိပ်ဘိတ်အယာ်လၢအိၣ်ဖဲနမိ်ပုၤအပူၤန့ၣ်လီၤ
- **ထိပ်ဘိတ်အယာ်**သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်ဆူၣ်ဒိၣ်မးဒီးအိၣ်မူဝဲဖး
ယံၣ်န့ၣ်လီၤ-နစးထီၣ်အိၣ်ကသံၣ်စ့ၤန့ၣ်ဝဲအလီၢ်ခဲနကအိၣ်
ဆူၣ်ထီၣ်က့ၤန့ၣ်လီၤ**နမ့ၢ်အိၣ်ကသံၣ်အံၤ**ယုၤလၢတုၤခွဲလၢန့ၣ်
ထိပ်ဘိတ်အယာ်သ့ၣ်တဖၣ်ကသံကွံာ်ခဲလၢန့ၣ်လီၤ
- နကဘၣ်လဲၤ**ထီၣ်လီၢ်နသးဒီးကသံၣ်သရၣ်**ကိးလၢဒီးတုၤန
အိၣ်ထိပ်ဘိတ်ကသံၣ်ဝဲတစုန့ၣ်လီၤနကသံၣ်သရၣ်ကမၤလီၤ
တၢ်က့ၤန့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဂ့ၤထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤနမ့ၢ်အိၣ်ဒီး
တၢ်ကိတၢ်ခဲလၢန့ၣ်အိၣ်ကသံၣ်အယံၣ်န့ၣ်နသံကွၢ်အီၤဒီးအဝဲကစံး
ဆါက့ၤန့ၣ်တၢ်သံကွၢ်န့ၣ်လီၤ

ယမ့ၢ်တအိၣ်ထိပ်ဘိတ်ကသံၣ်န့ၣ်တၢ်ကမၤအသးဒီးယၤဒီးလဲၣ်?

ထိပ်ဘိတ်အယာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်ဆူၣ်ဒိၣ်မးလီၤနမ့ၢ်တအိၣ်က
သံၣ်လၢန့ၣ်အိၣ်အီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်န့ၣ်**နကစးထီၣ်ဆိးက့ၤ**
ဒါက့ၤဒီးရၤလီၤထိပ်ဘိတ်ဆူပုၤဂၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ

နကဘၣ်အိၣ်ကသံၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးနကသံၣ်သရၣ်တဲန့ၣ်အသိးန
့ၣ်လီၤ**နမ့ၢ်တအိၣ်အီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲး**န့ၣ်နထိပ်ဘိတ်အဂီၢ်ဆူၣ်ထီၣ်ညှိ
လီၤနကဘၣ်အိၣ်ကသံၣ်လၢအဂီၢ်ဆူၣ်ဒီးကတံာ်တၢ်ဖးယံၣ်န့ၣ်လီၤ

Active TB Disease (ထံၣ်ဘံၣ်တၢ်ဆါ) – ကဘျဲးပၤ(၂)

DOT န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မန့ၢ်လဲၣ်?

DOT အဓိပညိၣ်န့ၣ်တၢ်ကွၢ်တၢ်ဆါတုၣ်လီၤတီၢ်လီၤ DOT ဝံးတၢ်န့ၣ်ကသံၣ်သရၣ်ဒီးသရၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ကွၢ်ထွဲန့ၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးဟ့ၣ်အိၣ်န့ၣ် TB ကသံၣ်န့ၣ်လီၤအဓိပညိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ကျဲတဘိလၢဒ်သိးနကမၤန့ၣ်ကသံၣ်လၢနတၢ်ဆါလိၣ်ဘၣ်အသိးလီၤတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲမ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်ပးကသံၣ်ကသိတခိပုၤမၤစၢၤန့ၣ်သ့ၣ်လီၤ

DOT ကူးစါထံၣ်ဘံၣ်

ယရၤလီၤထံၣ်ဘံၣ်ဆူပုၤဂၤအိၣ်သ့ၣ်စ့ၢ်ကိးခါ?

နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးထံၣ်ဘံၣ်တၢ်ဆါဖဲနပသိၣ်အပူၤန့ၣ်ပလီၢ်နသးဒီးဒိသဒါပုၤဂၤဒ်သိးအသုတဒီးန့ၣ်ထံၣ်ဘံၣ်အယၢ်န့ၣ်လီၤထံၣ်ဘံၣ်အယၢ်မ့ၢ်အိၣ်ဖဲနမိၢ်ပုၤလၢအဂၤတတီၤ(တမ့ၢ်ဖဲနပသိၣ်)န့ၣ်ရၤလီၤသးဆူပုၤဂၤအိၣ်တန့ၢ်ဘၣ်လီၤ

နသံကွၢ်ကသံၣ်သရၣ်လၢထံၣ်ဘံၣ်တၢ်ဆါအံၤရၤလီၤသးဆူပုၤဂၤအိၣ်သ့ၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ-အဝဲသ့ၣ်ကတဲန့ၣ်လၢနကဒိသဒါလီၤက့ၤနသးဒီးပုၤလၢအိၣ်ဘူးဒီးန့ၣ်န့ၣ်လီၤ

နအိၣ်ကသံၣ်စ့ၢ်ခံၤအလီၢ်ခံၤနကအိၣ်ဆူၣ်ထီၣ်က့ၤဒီးနရၤလီၤထံၣ်ဘံၣ်အယၢ်ဆူပုၤဂၤအိၣ်တန့ၢ်လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ

နကသံၣ်သရၣ်ကတဲန့ၣ်လၢနကမၤကဒါက့ၤတၢ်မၤထီၣ်က့ၤကွဲဒီးမၤတၢ်မၤလၢအဂၤတဖၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ

တၢ်လၢယတြးသ့ၣ်ညါအါထီၣ်ဘၣ်ပးထံၣ်ဘံၣ်န့ၣ်မန့ၢ်လဲၣ်?

- သံကွၢ်နကသံၣ်သရၣ်ဒ်သိးနကဒီးဘၣ်ထံၣ်ဘံၣ်ကသံၣ်ဖဲကမျၢၢ်တၢ်ဆါဟံၣ်န့ၣ်လီၤ
- နမ့ၢ်သုးနသးဆူတၢ်လီၢ်အဂၤမ့ၢ်တမ့ၢ်ဝုၢ်အဂၤတဝုၢ်န့ၣ်တဲဘၣ်နကသံၣ်သရၣ်တဘျီယီတက့ၢ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ကမၤစၢၤန့ၣ်ဒ်သိးနကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကသံၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ
- နမ့ၢ်သ့ၣ်ညါလီၤနသးလၢနအိၣ်ဒီးထံၣ်ဘံၣ်န့ၣ်တဲဘၣ်နကသံၣ်သရၣ်ဒ်သိးကမၤကွၢ် HIV န့ၣ်လီၤဆိးက့ၤန့ၣ်နကလဲၣ်ခိပျီလၢအိၣ်ဒီးထံၣ်ဘံၣ်န့ၣ်လီၤနမ့ၢ်အိၣ်ဒီး HIV န့ၣ်နကဘၣ်အိၣ် HIV ကသံၣ်လီၤလီၤဆိဆိန့ၣ်လီၤ

သ့ၣ်နီၣ်လၢထံၣ်ဘံၣ်အံၤမၤကီၢ်န့ၣ်သ့ၣ်တက့ၢ်

တၢ်လၢတြးသ့ၣ်ညါဘၣ်ပးထံၣ်ဘံၣ်ကသံၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်မန့ၢ်လဲၣ်?

- ဖဲနအိၣ်ထံၣ်ဘံၣ်ကသံၣ်အခါနမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲ-တၢ်ပနီၣ်တနီၤဒ်အဖီလၢ်အသိးန့ၣ်ဆဲးကျိးမ့ၢ်တမ့ၢ်လဲၣ်ထံၣ်နကသံၣ်သရၣ်တဘျီယီတက့ၢ်
  - ဘျိးဒီးဟၢၤဖါဆါ
  - တအဲၣ်ဒီးအိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးသးကလဲၤ
  - နါအ့ၣ်ထံယွၤ
  - ဖဲးဘ့ၣ်ခိၣ်ဒီးခိၣ်မ့ၢ်ခိၣ်လီၤဘျီ
  - စုမ့ၢ်ခိၣ်ဒီးခိၣ်မ့ၢ်ခိၣ်လီၤဘျီ
  - ကီၢ်ပူၤကတီၣ်ထီၣ်
  - တၢ်ထံၣ်ဖျါကဒု(မ့)တၢ်ထံၣ်ဆိတလဲ
  - တၢ်ကသိၣ်ဖဲန့ၢ်ပူၤ
  - တန့ၢ်ဟူတၢ်ဂ့ၤဂ့ၤ
  - ခိၣ်မူၤ
  - စုဆါခိၣ်ဆါဆါ
  - တၢ်လီၤကီၢ်ကဘၣ်အိၣ်အါန့ၣ်သၢသိ
  - ဖိဆါကထီၣ်
  - မ့ၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဒီးအသ့ၣ်ထီၣ်ကညိန့ၣ်လီၤ
- နကဘၣ်အိၣ်ထံၣ်ဘံၣ်ကသံၣ်ဖဲတၢ်ဆါကတီၢ်ဒ်သိးသိးကိးန့ၣ်န့ၣ်လီၤ
- နကဘၣ်အိၣ်အီၤတုၤလၢကသံၣ်သရၣ်တဲန့ၣ်ပတုၣ်တစုန့ၣ်လီၤ
- ဖဲနအိၣ်ထံၣ်ဘံၣ်ကသံၣ်အခါနကဘၣ်ပးဆဲးသံးဒီးတၢ်အိၣ်မူၤအိၣ်ဘျိးခဲလၢ်န့ၣ်လီၤ

နကသံၣ်ဒါး-ကသံၣ်သရၣ်-ကသံၣ်သရၣ်မ့ၢ်

_____

_____

လီၤတဲစိနီၢ်ဂံၢ် (_____) _____

နထံၣ်ဘံၣ်ကသံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်

- ___ Isoniazid (“INH”)
- ___ Rifampin
- ___ Pyrazinamide (“PZA”)
- ___ Ethambutol
- ___ Vitamin B6

_____

_____

Tuberculosis (TB) Prevention and Control Program
 625 N. Robert St.
 P. O. Box 64975
 St. Paul, MN 55164
 651-201-5414
www.health.state.mn.us/tb